

Seaweed Production AS
Abelsnes 60
4400 FLEKKEFJORD

Deres ref.

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)
2016/17631

Dato
03.02.2017

Oversendelse av tillatelse etter forurensningsloven til taredyrkingsanlegg - Seaweed Production AS i Flekkefjord kommune

Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder har besluttet å gi tillatelse til virksomheten etter forurensningsloven på visse vilkår. Dersom det viser seg at oppdrettsanlegget medfører større miljømessige ulemper enn forventet, kan Fylkesmannen trekke tilbake tillatelsen eller sette strengere vilkår. Tillatelsen med vilkår følger vedlagt.

Vi viser til søknad datert 08.08.2016, oversendt fra Nærings- og fiskeridepartementet 26.08.2016. Kommunen avga uttalelse i saken i brev datert 11.10.2016 til Nærings- og fiskeridepartementet. Denne uttalelsen ble oversendt fra departementet til Fylkesmannen vedlagt e-post datert 02.01.2017. Vi mottok tilleggsopplysninger fra søker om produksjonssyklusen i e-post datert 24.01.2017

Delegering av myndighet

Fylkesmannen er myndighet til å behandle søknader om etablering og utvidelse av oppdrettsanlegg for fisk og skalldyr (inkludert skjell), jf. rundskriv T-3/12. Saker som omhandler dyrking av tare faller imidlertid utenfor delegerede saksområder og det kreves delegering av myndighet fra Miljødirektoratet i den enkelte sak.

Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder anmodet i e-post datert 29. november 2016 om å få delegert myndighet til å behandle søknaden. I e-post datert 12.12.2016 delegerete Miljødirektoratet myndighet til Fylkesmannen etter forurensningsloven til å behandle søknaden om akvakulturtillatelse til taredyrking ved Guleodden i Hidrasundet i Flekkefjord kommune.

Generelt om utslippstillatelsen

Tillatelsen er gitt med hjemmel i forurensningsloven § 11 jf. § 16. Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder har ved avgjørelsen av om tillatelse skal gis og ved fastsettingen av vilkårene lagt vekt på de forurensningsmessige ulempene ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket for øvrig vil medføre. Ved fastsettingen av vilkårene har Fylkesmannen videre lagt til grunn hva som kan oppnås med beste tilgjengelige teknikker.

De utslippskomponentene fra virksomheten som er antatt å ha størst miljømessig betydning, har vi uttrykkelig regulert gjennom spesifikke vilkår i tillatelsen. Utslipp som ikke er uttrykkelig regulert på denne måten, er omfattet av tillatelsen i den grad opplysninger om slike utslipp ble

fremlagt i forbindelse med saksbehandlingen eller må anses å ha vært kjent på annen måte da vedtaket ble truffet. Dette gjelder likevel ikke utslipp av prioriterte stoffer oppført i tillatelsen. For virksomheter som benytter slike stoffer som innsatsstoffer eller de dannes under produksjonen, er utslipp av stoffene bare omfattet av tillatelsen dersom dette fremgår uttrykkelig av vilkårene i tillatelsen eller utslippene er så små at de må anses å være uten miljømessig betydning.

Vi vil understreke at all forurensning fra bedriften isolert sett er uønsket. Selv om utslippene er innenfor de fastsatte utslippsgrensene, plikter bedriften å redusere utslippene så langt dette er mulig uten urimelige kostnader. Det samme gjelder utslipp av komponenter det ikke uttrykkelig er satt grenser for gjennom særskilte vilkår.

Forurensningsmyndigheten kan oppheve eller endre vilkårene i tillatelsen dersom det viser seg at skaden eller ulempen blir vesentlig større eller annerledes enn forventet da tillatelsen ble gitt, jf. forurensningsloven § 18.

Endringer i tillatelsen skal være basert på skriftlig saksbehandling og en forsvarlig utredning av saken. En eventuell endringssøknad må derfor foreligge i god tid før endring ønskes gjennomført.

At forurensningen er tillatt, utelukker ikke erstatningsansvar for skade, ulemper eller tap forårsaket av forurensningen, jf. forurensningsloven § 56.

I tillegg til krav som følger av tillatelsen, plikter bedriften å overholde forurensningsloven og produktkontrollloven samt forskrifter som er hjemlet i disse lovene. Enkelte av forskriftene er nevnt i tillatelsen. For informasjon om øvrige regler som kan være aktuelle for bedriften, viser vi til nettsiden www.regelhjelp.no.

Brudd på utslippstillatelsen er straffbart etter forurensningsloven §§ 78 og 79. Også brudd på krav som følger direkte av forurensningsloven og produktkontrollloven samt forskrifter fastsatt i medhold av disse lovene, er straffbart.

Bakgrunn og søknadens innhold

Det søkes om dyrking av sukkertare (*Saccarina latissima*), butare (*Alaria esculenta*), fingertare (*Laminaria digitata*), fjærehinne (*Porphyra spp.*), søl (*Palmaria palmata*), havsalat (*Ulva lactuca*), bladtare (*Saccorhiza dermatodea*), krusflik (*Chondrus crispus*) og stortare (*Laminaria hyperborea*). Seaweed Production vil benytte lokale arter og stamplanter fra stedegent materiale/lokale stammer. Virksomheten har utviklet prinsipper og teknologi som de ønsker å teste ut i større skala ved etablering av tare dyrkingsanlegget i Hidrasund. Dette vil i så fall bli den sørligste lokaliteten for utprøving av tare dyrking i større skala i Norge. I søknaden opplyser virksomheten at den, i tillegg til å gjennomføre industriell produksjon av store kvanta biomasse ved fotosyntese i sjø, også er interessert i å undersøke i stor skala hvordan kultivering av makroalger kan benyttes for bioremediering og økosystemrestaurering.

Det søkes om å bruke et areal på 120 dekar ved Guleodden i Hidrasund i Flekkefjord kommune. Sentrum av anlegget skal være lokalisert ved koordinatene 58° 14.433'N, 6° 36.889'Ø (WGS84) / 6457970N 359978Ø (sone 32, UTM EUREF 89). Det framgår av søknaden at lokaliteten i Hidrasund er valgt på grunnlag av gode strømforhold, egnede dybdeforhold både for fast fortøyning av anlegg med undersjøiske fjellbolter samt liten grad av konflikt med naturlig tareskog i området. Det estimeres at størrelsen på området vil tillate produksjon av opp mot 1000 tonn biomasse årlig. Ut over at lokaliteten har gode strømforhold og naturlig nærings salttilgang er lokaliteten også valgt for å kunne dra nytte av

lakseoppdrettsanleggene i Hidrasund. Tare dyrkingsanlegget vil bli liggende nært opptil og på østsiden av lakseoppdrettsanlegget på lokalitet Skipningsdalen. I tillegg er nærheten til landbase på Abelsnes av betydning.

Saksgang

Fylkesmannen fikk oversendt søknaden fra Nærings- og fiskeridepartementet 26.08.2016. Søknaden var da behandlet av Flekkefjord kommune etter plan- og bygningsloven og av verneområdestyret for Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord.

Flekkefjord kommune innvilget dispensasjon for det omsøkte anlegget 25.05.2016 i saksnr. 243/16. Følgende vilkår ble satt i kommunens vedtak (sitat):

- *Dispensasjonen gis for en tidsbegrenset periode i 10 år.*
- *Anlegget skal i så liten grad som mulig bli synlig på overflaten. Dersom det viser seg nødvendig med synlig anlegg på overflaten, må dette avklares i etableringstillatelsen.*
- *Dersom det i dispensasjonsperioden oppstår arealkonflikt med infrastruktur for samferdsel (Hidra Landfast), må akvakulturanlegget vike.*
- *Etablering av anlegget kan ikke igangsettes uten forutgående tillatelse. Saken skal sendes på ny høring når anlegget er detaljprosjektert, og før igangsettingstillatelse gis.*
- *Etablering av anlegget krever tillatelse etter havne- og farvannsloven § 27 andre ledd. Kystverket er vedtaksmyndighet (sitat slutt).*

Verneområdestyret fattet følgende vedtak, 19.04.2016 i utvalgssak 21/16:

Verneområdestyret åpner med hjemmel i forskriften for Flekkefjord landskapsvernområde § 3 punkt 1.3 for etablering av et demonstrasjonsanlegg for produksjon av makroalger (tang og tare) basert på stedegent algemateriale på nordsiden av Hidrasundet på ca 100 dekar hvorav ca 2/3 ligger i Flekkefjord landskapsvernområde i inntil 10 år. Anlegget skal ikke være synlig på overflaten. Dersom det viser seg nødvendig med synlige anlegg på overflaten, må det fremmes en søknad om tillatelse til dette etter forskriften for Flekkefjord landskapsvernområde. Det forutsettes at anlegget fjernes ved opphør av drift og senest innen 10 år etter at tillatelse er gitt, og at uforutsette forhold som kan være uheldig for verneverdiene og friluftslivet varsles naturvernmyndigheten. Enstemmig (sitat slutt).

Vi fikk oversendt Flekkefjord kommunes uttalelse til saken datert 11.10.2016 vedlagt e-post fra Nærings- og fiskeridepartementet datert 02.01.2017. Vi mottok tilleggsopplysninger fra søker om produksjonssyklusen i e-post datert 24.01.2017 (se under om *produksjonsforhold og drift*).

Høring

Flekkefjord kommune la søknaden ut til offentlig ettersyn 7. september med høringsfrist 12. oktober 2016. Kommunen mottok ingen merknader til søknaden. Det er avgitt noen uttalelser til kommunen i forbindelse med behandlingen av søknaden etter plan- og bygningsloven. Kommunen mottok uttalelser fra Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder, Vest-Agder Fylkeskommune, Fiskeridirektoratet region sør, Kystverket og Naturvernforbundet i Vest-Agder. Det vises til kommunens saksbehandling for gjengivelse av hovedpunktene i høringsuttalelsene.

Produksjonsforhold og drift

Anlegget vil bestå av en dyrkingsrigg av tauverk som taren skal sitte fast på. Anlegget fortøyes til bunnen og består av flyteanordninger i form av luftfylte bøyer eller rør for å holde dyrkingsriggen nær overflaten på 1-20 meters dyp. Av skisse vedlagt søknaden ser det ut til at dyrkingsriggen vil ha en horisontal taulengde på ca. 500 meter, mens det vil være i underkant av 600 meter mellom forankringspunktene på sjøbunnen. Ned fra det horisontale tauet vil det

henge vertikale tau ned i vannmassene som taren skal vokse på. Anlegget skal plasseres på dyp fra 30 – 70 meter.

Fylkesmannen har i e-post datert 24.01.2017 mottatt tilleggsopplysninger der anleggets produksjonssyklus beskrives som følger (sitat):

Produksjonssyklusen vil følge vekstsyklusen i naturen. Denne syklusen består i at sporofyten (makrostadiet hos tareartene) modner fram zoosporer (mikrostadiet) som slippes i vannmassene på høsten. Hann- og hunnzoosporene utvikles så til hann- og hunngametofytter som produserer henholdsvis sperm og egg som slippes og befruktes til en ny sporofytt. De små sporofyttene vokser så utover senhøsten slik at de når en centimeterstørrelse slik at de er i stand til å utnytte lyset når dette vender tilbake i slutten av januar/begynnelsen av februar.

Vinter-omrøringen i vannmassene gjør nærings saltene tilgjengelige i øvre vannlag, så det man ser er en eksplosiv vekst allerede fra februar og ut mot slutten av mai begynnelsen av juni. På dette tidspunktet er typisk nærings saltene i de øvre vannlagene brukt opp av våroppblomstringen av mikroalger (og makroalger) og veksten stagnerer hos taren. Man ser også at påvekstorganismene blir mer aggressive da. Derfor legges det opp til høsting av den dyrkede taren senest i løpet av juni måned.

I dyrkingen av tare så foregår sporeslipp på land i små eller større kar. Deretter tilsettes sporesuspensjonen i kar med tau der sporene slår seg på tau der sporofyten etablerer seg og vokser seg fast på tauene mens de er i kar på land. Selve påsåingen kan også foregå med direktesåing på tau ved at sporesuspensjonen sprøytes direkte på tau og umiddelbart utsett i dyrkingsområdet, ellers så holdes tauene en 2-3 uker i kar på land før utsett i dyrkingsarealet (sitat slutt).

Beskrivelse av resipientforhold og tiltakets miljøpåvirkning

Akvakulturanlegg kan påvirke miljøet ved utslipp til vann, støy, lys, lukt og ved at det blir generert farlig avfall. Lagring av kjemikalier og avfall/ farlig avfall kan medføre fare for akutte utslipp. Utslippene til vann regnes som den største potensielle forurensningsfaren.

Utslippene til vann som et anlegg har, må kunne omsettes av naturen etter hvert for ikke å overbelaste miljøet. Akvakulturanlegg med produksjon av fisk er derfor pålagt hyppig miljøovervåkning på lokaliteten gjennom akvakulturdriftsforskriften (B-undersøkelser etter NS 9410), og har vanligvis også vilkår i tillatelsen etter forurensningsloven om mer omfattende undersøkelser av resipienten med jevne mellomrom (C-undersøkelser, m.m.) i tillegg.

Tare dyrkingsanlegget planlegges plassert nært opptil og på østsiden av matfiskanlegget på lokaliteten Skipningsdalen. Matfiskanlegget ligger helt øst og på nordsiden av Hidrasundet inn mot fastlandet. Det er gjennomført kartlegging av dybden under dette anlegget og den er fra ca. 80 – 110 meter, jf. rapport nr. 1972 fra Rådgivende biologer AS, *MOM C-granskning ved lokaliteten Skipningsdalen i Flekkefjord kommune*. Så langt vi vet er det ikke gjennomført detaljkartlegging av dybden under tare dyrkingsanlegget, men i søknaden oppgis anlegget å hovedsakelig ligge på dyp mellom 30 – 70 meter. Det er gjennomført strømmålinger ved matfiskanlegget i Skipningsdalen. Hovedstrømretningen i Hidrasundet er fra vest mot øst.

Slik anlegget er skissert i søknaden berører det to vannforekomster, jf. www.vann-nett.no. Disse er 0201020800-C Hidrasundet og 0201020400-C Stolsfjorden.

Hidrasundet er registrert med vanntype *moderat eksponert kyst* (vanntypekode CN2522221), og har antatt god økologisk tilstand. Kjemisk tilstand er udefinert. Pålitelighetsgraden er

imidlertid oppgitt til å være lav. Forurensning fra fiskeoppdrett er oppgitt med middels grad av påvirkning på den økologiske tilstanden.

Stolsfjorden er registrert med vanntype *beskyttet kystfjord* (vanntypekode CN3522221), og har antatt god økologisk tilstand. Kjemisk tilstand er udefinert. Også her er pålitelighetsgraden oppgitt til å være lav. Utslipp fra industri er oppgitt med liten grad av påvirkning på den økologiske tilstanden, mens utslipp og avrenning fra fiskeoppdrett er oppgitt med middels grad av påvirkning.

I følge www.vann-nett.no er det risiko for at god økologisk tilstand ikke opprettholdes i første planfase (2016 – 2021) i begge vannforekomstene.

Det er gjennomført en rekke undersøkelser ved det nærliggende matfiskanlegget på lokalitet Skipningsdalen. De siste miljøundersøkelsene som er utført ved matfiskanlegget er kort oppsummert under:

Årstall	Type	Kommentar/ resultat	Referanse
2015, feb.	MOM B	<p>Utført ved maksimal produksjon. 13 prøver med sediment, hvorav 7 i tilstand 1 og 6 i tilstand 2. Samlet ble lokalitetens miljøtilstand satt til tilstand 1 (beste tilstand).</p> <p>Fra rapporten:</p> <p><i>Det var generelt gode miljøforhold på hele lokaliteten Basert på B-undersøkelsen ble indeksen på lokaliteten bestemt til 0,97. Lokalitetens miljøtilstand ble klassifisert til beste tilstand: "Tilstand 1". Generelt var sedimentet i prøvene med høyt mudderinhold blitt mørkere. Dette er en forventet endring, når tidligere «upåvirket» bunn blir påvirket av oppdrettsaktivitet. Det ble funnet levende fauna på 12 av 13 stasjoner. I tillegg til en moderat økning i indeksen, ble det registrert en endring i fauna i de to undersøkelsene. Ved forrige undersøkelse i 2013 ble det funnet slangestjerner på 3 stasjoner og skjell på 6 stasjoner. I 2015 var det bare en stasjon som fremdeles hadde skjell i prøven (st. 6). Ingen slangestjerner ble funnet i noen prøver. Dybden på lokaliteten varierte mellom 86 meter (nordvestlige ende av anlegg) og 115 meter (sydvøstlig hjørnet av anlegg). Det ble ikke observert spontan bobling på noen stasjoner eller gassdannelse i noen prøver. Det ble heller ikke registrert noe sekundært organisk sjikt på noen stasjoner. I henhold til NS9410 vil en miljøtilstand ved denne lokaliteten på "1", medføre ny oppfølging innen 2 år.</i></p>	BioConsult A/S, Rapp.nr. 121-15
2015, aug.	Strand-sone-undersøkelse	<p>Semikvantitative litoralundersøkelser ved to stasjoner plassert henholdsvis 500 m vest og 1 km øst for anlegget, samt befarings med båt langs land mellom disse stasjonene.</p> <p>Konklusjon fra rapporten:</p> <p><i>Det var relativt lav diversitet på de to semikvantitative stasjonene, men generelt virket forholdene gode, med frisk vekst av brunalger og lite opportunistiske alger. Det var noe vekst av grønnalger øverst i fjæra, samt sublitoralt i østre ende av det undersøkte området, men algesamfunnet bar ikke særlig preg av næringstilførsel og eutrofiering.</i></p>	UNI Research, Miljø SAM-Marin, SAM notat nr: 31-2015

Årstall	Type	Kommentar/ resultat	Referanse
2014, apr.	MOM C	<p>Undersøkelse ved fire stasjoner, hvorav to i nærsone, en i overgangs-sone og referansestasjon, i forbindelse med at lokaliteten skulle sertifiseres etter standard utarbeidet av Aquaculture Stewardship Council (ASC). Fra oppsummeringen i rapporten:</p> <p><i>Lokaliteten er eksponert for vind frå vestlege og aust til søraustlege retningar. Resipienten til Skipningsdalen har god vassutskifting trass i tersklar aust og vest for lokaliteten. Klassifisert etter NS 9410:2007 hamna ein stasjon i nærsona i nest beste tilstandsklasse (miljøtilstand 2 = "god"), og den andre stasjonen i nærsona og stasjonen i overgangssona hamna i beste tilstandsklasse (miljøtilstand 1 = "meget god"). Klassifisert etter rettleiar 02:2013 hamna referansestasjonen i tilstandsklasse "moderat". Vurdert etter rettleiar 02:2013 hamna dei to stasjonane i nærsona i tilstandsklasse "dårlig" og "svært dårlig", medan stasjonen i overgangssona hamna i tilstandsklasse "moderat". Granskinga syner gode og upåverka oksygentilhøva i botnvatnet. Ved analyse av metall i sedimentet hamna ein av stasjonane i nærsona, stasjonen i overgangssona og referansestasjonen i nest dårlegaste tilstandsklasse for koparinnhald, og i nest beste tilstandsklasse for sinkinnhald. Den andre stasjonen i nærsona hamna i beste tilstandsklasse for metall. Analysar av kjemi og fauna gav noko ulike resultat for dei to stasjonane i nærsona, og synte at påverknaden frå oppdrettsverksemda vart mindre i kort avstand ut frå anlegget på tvers av straumretninga. Det var relativt liten skilnad i tilstand for stasjonen i overgangssona og referansestasjonen, noko som kunne tyde på at utstrekninga til overgangssona var større enn antatt. Andre granskingar som var gjort i sjøområda i Flekkefjord kommune i same periode synte varierende tilhøve på to andre referansestasjonar, og det kan sjå ut til at tilførslar frå andre kjelder enn oppdrettsverksemd også verkar inn ved tilstandsklassifisering når ein ser på botnfauna. Samanlikning med tidlegare granskingar tyda på at dei kjemiske tilhøva i sedimentet hadde blitt noko dårlegare sidan 2009. I nærsona tyda for øvrig analysane av fauna på at tilhøva for botndyr var betra, men på grunn av ulik plassering av stasjonane i høve til oppdrettsanlegget i dei to granskingane er dette biletet noko uklart. Ute i området ved stasjonen i overgangssona og referansestasjonen kan det sjå ut til at livstilhøva for botndyr ikkje har endra seg i stor grad sidan granskingar utført i 1996 og 2009. Resultata frå fem MOM B-granskingar dei siste sju åra tyder på at området som lokaliteten ligg i har gode tilhøve for omsetjing av organisk materiale frå oppdrettsverksemd.</i></p>	Rådgivende Biologer AS Rapport nr. 1972 (2014)

Årstall	Type	Kommentar/ resultat	Referanse
2011, jan.	MOM B	<p>Utført med maksimal produksjon. 18 prøver hvorav 8 med marginalt med sediment. 11 prøver i tilstand 1 og 7 i tilstand 2. Samlet ble lokalitetens miljøtilstand satt til tilstand 1 (beste tilstand).</p> <p>Fra rapporten:</p> <p><i>Forrige MOM - undersøkelse ble gjennomført 02.09.09. Mellom de to undersøkelsene hadde det blitt utført ca 4 700 tonn. Det var generelt gode miljøforhold under begge anleggene, sett i sammenheng med at denne undersøkelsen ble tatt ved maksimal produksjon. Lokalitetens miljøstatus er fremdeles klassifisert til beste miljøtilstand (Tilstand 1). Indeksen på lokaliteten var tilnærmet identisk med forrige undersøkelse (fra 0,67 til 0,68). Det ble funnet levende fauna på 7 av 18 stasjoner. Det lave innholdet av fauna må tilskrives stasjoner med fjellbunn og grovt sediment (grus og grov skjellsand) og ikke dårlige miljøforhold. Bunnprofilen under det østlige anlegget var mest kupert. Her ble det funnet en marginal belastning i noen områder mot nord og på det dypeste partiet. Den vestlige del av anlegget var grunnest og hadde størst islag av grus og grov skjellsand i sedimentet. Her var også bunnprofilen jevnere med økende dyp mot syd og øst. Dybden på lokaliteten varierte mellom 63 meter (nordvestlige hjørnet av vestlig anlegg) og 112 meter (sydvestlig hjørnet av østlig anlegg). Det ble ikke observert spontan bobling på noen stasjoner eller gassdannelse i noen prøver. Det ble heller ikke observert noe sekundært organisk lag på toppen av primærsedimentet på noen stasjoner. Med bakgrunn i den betydelige utforingen mellom de to undersøkelsene viser dette at lokaliteten har en betydelig resipientkapasitet, som ennå ikke er overskredet. I henhold til NS9410 vil en miljøtilstand ved denne lokaliteten på "1", medføre ny oppfølging innen 2 år.</i></p>	BioConsult AS, Rapp. nr. 8611 09.03.2011

Strømmålinger ved matfiskanlegget (Uni Research, SAM-Marin, SAM-notat nr. 11/15 desember 2014 - januar 2015) viser en relativt stabil hovedstrømretning i øst - sørøstlig retning på 61 meters dyp. Gjennomsnittlig strømhastighet på dette dypet var 12,1 cm/sek. På 95 meters dyp var det også en stabil hovedstrømretning øst – sørøst, med en gjennomsnittlig strømhastighet på 3,5 cm/sek.

Fylkesmannens vurdering og begrunnelse

Forurensningsloven. Når forurensningsmyndighetene avgjør om tillatelse skal gis og fastsetter vilkår skal det legges vekt på de forurensningsmessige ulempene ved tiltaket sammenholdt med fordeler og ulemper tiltaket for øvrig medfører, jf. forurensningsloven § 11. Vurderingstemaet suppleres av kravene i vannforskriften §§ 4-6 og kravet i naturmangfoldloven § 7 om at prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 skal legges til grunn som retningslinjer ved skjønnsutøvelsen etter forurensningsloven.

Vannforskriften fastsetter miljømål for vannforekomster og inndeler vannforekomster i fem tilstandsklasser. Miljømålene i vannforskriftens §§ 4 - 6 går ut på at tilstanden i vannforekomstene skal beskyttes mot forringelse, og forbedres med mål om å oppnå god økologisk tilstand og god kjemisk tilstand. Dersom utslippet fører til at de aktuelle vannforekomstene endrer tilstandsklasse i negativ retning, vil det foreligge en forringelse. Miljømålene skal nås, og forringelse er ikke tillatt med mindre vilkårene for å gjøre unntak er oppfylt, jf. vannforskriftens § 12. Fylkesmannen har derfor vurdert om kravene i vannforskriften er til hinder for å gi tillatelse etter forurensningsloven.

Naturmangfoldloven. Vedtaket er vurdert etter prinsippene i §§ 8 til 12 i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven).

Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal ifølge naturmangfoldlovens § 8 så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Vi har lagt til grunn www.vann-nett.no, www.vannmiljo.miljodirektoratet.no, www.kart.naturbase.no, og www.artsdatabanken.no samt Fylkesmannens interne kartløsning. Tare oppdrett er en relativt ny næring i Norge, og det er derfor vanskelig å forutsi miljøeffektene av et slikt anlegg. Usikkerheten tilsier at det må fastsettes krav til overvåking i resipienten i utslippstillatelsen, jf. naturmangfoldloven. Som tidligere nevnt er anlegget

planlagt plassert like ved matfiskanlegget til Marine Harvest i Skipningsdalen, og vi vil sterkt anbefale at de to virksomhetene samarbeider om overvåkingen.

Virkning på resipient og menneskers helse

Det er ikke gjennomført egne undersøkelser av miljøtilstanden på lokaliteten for tare dyrking, i forbindelse med søknaden. Det er imidlertid gjennomført en rekke undersøkelser ved det nærliggende matfiskanlegget, og en har god kunnskap om miljøstatus ved dette anlegget, jf. naturmangfoldloven § 8 om kunnskapsgrunnlaget. Miljøtilstanden ved matfiskanlegget som tareproduksjonen skal etableres ved, og i Hidrasundet ellers, synes tilfredsstillende i dag, ut fra de miljøundersøkelsene som er gjort. Nedfall av organisk materiale fra tareproduksjonen vil være en tilleggsbelastning på bunnmiljøet i tillegg til utslippene fra matfiskanlegget. Hvor stort omfang dette kan få, og hvordan disse utslippene vil fordele seg og påvirke bunnmiljøet, har vi ikke konkret kunnskap om. Fylkesmannens vurdering er likevel at virkningen som utslippene fra tareproduksjonen kan få på ytre miljø, er mer enn det som kan regnes som ubetydelig. Tareproduksjonen må derfor ha en egen utslippstillatelse etter forurensningsloven, jf. forurensningsloven § 11. Vi viser i den forbindelse til naturmangfoldlovens §§ 9 og 10 om henholdsvis *føre-var-prinsippet* og *økosystemtilnærming og samlet belastning*. Vi mener imidlertid at det ikke er grunn til å tro at den omsøkte tareproduksjonen skal gi irreversible skader på naturmiljøet, jf. naturmangfoldloven § 9 om *føre-var-prinsippet*. Tillatelsen gjelder all aktivitet i forbindelse med tareproduksjonen, både på lokaliteten og en eventuell landbase.

Fylkesmannen i Vest-Agder har tidligere vurdert miljøtilstanden ved det nærliggende matfiskanlegget på lokalitet Skipningsdalen, jf. tillatelse til utvidelse av lokaliteten datert 08.07.2015 (Fylkesmannens ref. 2007/4238). Etter en samlet vurdering ble det da funnet forsvarlig å tillate en økning fra 4680 til 6240 tonn maksimalt tillatt biomasse (MTB). Fylkesmannen har ikke grunn til å tro at tareproduksjon på den nærliggende lokaliteten Guleodden vil påvirke den samlede miljøtilstanden i vannforekomsten nevneverdig, men det vil altså bli en tilleggsbelastning på bunnmiljøet like ved anlegget. Det er fastsatt vilkår om miljøovervåking ved den nærliggende lokaliteten for matfiskoppdrett. Framtidige resultater av overvåking ved tareoppdrettsanlegget, sammen med testprosjektets erfaringer med hvor stort nedfallet fra tareproduksjonen faktisk blir, kan gi grunnlag for eventuell ytterligere oppfølging og krav fra Fylkesmannen. Det blir dermed framtidige miljøundersøkelser som gir svaret på hvordan lokaliteten tåler utslippene fra produksjonen over tid. Dersom det viser seg at tareoppdrettsanlegget medfører større miljømessige ulemper enn forventet, kan Fylkesmannen trekke tilbake tillatelsen eller sette strengere vilkår. Vi viser i den forbindelse til naturmangfoldloven §§ 8 og 9 om *kunnskapsgrunnlaget* og *føre-var-prinsippet*. Se ellers nedenfor om *Miljøtilstand og overvåking*.

Som beskrevet i søknaden kan det også tenkes at totaleffekten er positiv med tanke på at taren kan nyttiggjøre seg forspill og avføring fra matfiskanlegget, og slik sett ta ut noe av overskuddet av næringsalter. Dette vil også framtidige undersøkelser kunne avdekke. I beskrivelsen av produksjonssyklusen framgår det at taren vil bli høstet på sommeren. Dette er positivt med tanke på nedfall fra anlegget, fordi man i stor grad unngår nedfall som en følge av naturlig nedbryting av taren samt erosjon som en følge av høststormer. Fylkesmannen viser i den sammenheng til naturmangfoldlovens § 12 om *miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder*.

I tillegg til resipientvurderinger, er det et viktig prinsipp i vår saksbehandling at beste tilgjengelige teknikker skal tas i bruk for å forebygge forurensning, jf. også naturmangfoldloven §§ 11 og 12 om henholdsvis at *kostnadene ved miljøforringelse skal*

bæres av tiltakshaver og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder. Det er derfor stilt en rekke krav (vilkår i tillatelsen) som gjelder driften ved anlegget, for å holde utslippene på akseptable nivå – gode driftsrutiner gir mindre utslipp. Formålet med å sette vilkår for tillatelsen er i størst mulig grad å hindre, minimalisere og forebygge skade og ulempe for miljøet som følge av utslipp fra virksomheten. Utslippene skal ikke på noen vesentlig måte endre naturtilstanden i miljøet i vann eller på land.

Fylkesmannen vurderer utslippet til å være lite i forhold til de påvirkede vannforekomstenes resipientkapasitet, selv om det kan forventes lokale effekter. Vi anser likevel at disse effektene vil være små med de fastsatte vilkårene om krav til miljøtilstand og overvåking, jf. vilkår 11.1 og 11.2. På det grunnlag anser vi vannforskriften § 4 som ivaretatt, da tiltaket med nevnte vilkår ikke forventes å medføre en forringelse av den økologiske tilstanden. Det er som følge ikke nødvendig å vurdere tiltaket etter vannforskriften § 12.

Fylkesmannens vurdering er at de samlede miljø- og helsemessige konsekvensene av å tillate etablering av tareproduksjon ved Guleodden i Hidrasundet, med de vilkårene som er fastsatt, vil være akseptable.

Produksjonsforhold og drift

Søknaden har ikke lagt opp til gjødsling eller tilførsel av kjemikalier i tareanlegget, og dette er det heller ikke gitt tillatelse til. Tareproduksjonen skal dermed ikke medføre direkte utslipp til vann, men tare kan løsne fra vekstunderlaget og synke til bunnen, der den kan ha en miljøeffekt. Det skal produseres store volum av tare, og dermed er det viktig med gode driftsrutiner for å minimere nedfall, avfalls- mengder, lukt, støy eller annen forurensning til ytre miljø. Som nevnt ovenfor vil produksjons- og høstingssyklusen bidra til å minimalisere nedfall. Utslippene fra tareproduksjonen er i tillatelsen indirekte regulerte gjennom å fastsette en ramme for produksjonen, fastsette utslippsreducerende vilkår til driften, og fastsette krav til at miljøtilstanden i resipienten skal opprettholdes på et tilfredsstillende nivå.

Det er ikke omtalt om det kan være aktuelt med lysbruk i produksjonsområdet for taren. Lysregulering kan påvirke vekstforholdene. Lysbruk som ikke er avskjermet har i akvakultur- og i andre sammenhenger vist seg å kunne være til stor ulempe for omgivelsene. Kravet om lysavskjerming for eventuell lysbruk i vilkår 4 må derfor ses i sammenheng med § 11, 4. ledd i forurensningsloven.

Hele anlegget skal utformes og drives slik at det ikke oppstår urimelige støyplager for omgivelsene, jf. vilkår 5. Aktiviteter som medfører fare for spesiell støy, bør i størst mulig grad gjennomføres innenfor vanlig arbeidstid, dvs. mandag til fredag kl. 7-16. Selv om virksomheten holder seg innenfor grenseverdiene satt for støy, har den likevel plikt til å redusere støy mest mulig ved hjelp av best tilgjengelig teknologi.

Dersom det blir gjennomført større endringer i driften som medfører at det blir mulig å motvirke forurensning på en bedre måte enn tidligere, skal Fylkesmannen ha melding slik at endringer i utslippstillatelsen kan vurderes, jf. vilkår 2.4. Dette vil for eksempel være tilfelle ved tekniske endringer som gjør det mulig å redusere eller samle opp utslipp.

Miljøtilstand og overvåking

Virksomheten plikter å skaffe så god oversikt som praktisk mulig over egne utslipp, og virkningen av utslippene. Overvåking av miljøtilstand og mulig endring av tilstanden i resipienten vil avgjøre om utslippene er forsvarlige også i framtida. Det vil si at virksomheten må etablere et program som vedvarende dokumenterer at utslipp fra ordinær drift på

lokaliteten vil være forsvarlig, både med hensyn til overflatelag og stranda i nærområdet til anlegget, og vannmiljøet ellers. Miljøtilstanden i resipienten skal opprettholdes på et tilfredsstillende nivå (vilkår 11).

Noen viktige punkt:

- Det må etableres et overvåkingsprogram for gjennomføring av undersøkelser som kan dokumentere om krav til miljøtilstand, jf. vilkår 11.1 oppnås. Vi ser dette i sammenheng med vilkårene til det nærliggende lakseoppdrettsanlegget i Skipningsdalen, og vil oppfordre til et samarbeid mellom virksomhetene, jf. vilkår 11.2.
- Det er fastsatt krav om resipientundersøkelse av typen MOM C-undersøkelse etter NS 9410 minst hvert sjette år. Undersøkelsen må dekke hele området som tareproduksjonen kan påvirke.
- Miljøovervåkingen i resipienten må etablere faste overvåkingsstasjoner som kan følges over tid. Prøvepunkter m.m. må fastsettes på forhånd, jf. nye krav i NS 9410 fra 2016. Det må tas hensyn til strømforhold og forventet spredning av partikler og nedfall ved valg av disse.
- Alle deler av C-undersøkelsene skal gjennomføres av kvalifisert og uavhengig organ, som er akkreditert for oppgaven.
- Enkle strandsonbefaringer skal gjennomføres jevnlig, i sommerhalvåret.

Undersøkelsesnivået må tilpasses miljøtilstanden, og må ha et klart fokus på at undersøkelsene har som formål å dokumentere miljøeffekter av utslippene fra anlegget, utstrekningen til effektene, og i den grad det er mulig også utviklingstrender.

Undersøkelsene skal ellers være tilpasset utslippene virksomheten har, og det kan som nevnt ovenfor innledes samarbeid med andre som har utslipp til samme område. Resultatet av analysene kan føre til at virksomheten uten særskilt pålegg fra forurensningsmyndighetene plikter å tilpasse driften til resipientkapasiteten ved f.eks. redusert drift eller lengre brakklegging mellom utsett.

Avfall

Avfall skal håndteres på forsvarlig måte, slik at det ikke oppstår fare for forurensning eller at avfallet kan virke skjæmmende. Alt avfall som virksomheten selv ikke kan utnytte eller gjenbruke skal leveres videre til godkjent mottak. Det er bare Fylkesmannen eller Miljødirektoratet som kan godkjenne nærmere hvem som kan ta imot avfall. Noen sentrale krav er presiserte i vilkår 8, men det understrekes at både forurensningsloven og avfallsforskriften (jf. spes. kap. 11 om farlig avfall) setter flere krav til avfallshåndteringen enn det som er omtalt her.

Tvilsspørsmål må tas opp med Fylkesmannen. Dumping av tare/organisk avfall eller annet avfall i sjø, nedgraving på land eller brenning av avfall er *ikke* tillatt.

Konklusjon

På bakgrunn av søknaden og etter en vurdering innenfor Fylkesmannens sektoransvar av miljømessige, tekniske og økonomiske forhold, har vi kommet til at

det kan gis tillatelse etter forurensningsloven til tareproduksjon ved Guleodden i Hidrasundet, på nærmere spesifiserte vilkår.

Tillatelsesdokumentet (utslippskonsesjonen) sendes sammen med dette oversendelsesbrevet. De juridiske kravene som ellers ikke framgår av lov- og forskriftsverket, eller er presisert eller innskjerpet i forhold til det generelle regelverket, er samlet i tillatelsesdokumentet.

Vedtak om gebyrbetaling

Forurensningsforskriftens kapittel 39 inneholder gjeldende regelverk om innkreving av gebyr for Fylkesmannens arbeid med tillatelser etter forurensningsloven og oppfølging av dette (tilsyn). Behandling av søknad om utslippstillatelse er arbeid etter forurensningsloven som det skal betalast gebyr for.

Vi viser til varsel om gebyr i e-post datert 01.02.17. Seaweed Production AS har opplyst på tlf. at de ikke har kommentarer til varselet.

På grunnlag av arbeidsmengden som tillatelsen medfører for Fylkesmannen, er gebyret fastsatt til sats 6, jf. forurensningsforskriften § 39-4. Det vil si at det skal betales et gebyr på kr 19 700.

Faktura med innbetalingsblankett blir sendt ut av Miljødirektoratet. Gebyret må betales innen 30 dager fra fakturadato.

Risikoklasse

Risikoklassifiseringen er et uttrykk for forurensningspotensialet til et anlegg, og er gradert fra 1 til 4, der 1 er høyeste risiko. Plasseringa i risikoklasse gir føringer for den rutinemessige formelle kontakten mellom Fylkesmannen og virksomheten framover. Klassifiseringen har bla. betydning for hvor ofte Fylkesmannen skal gjennomføre tilsyn med virksomheten.

Matfiskanlegget ved Skipningsdalen i er plassert i risikoklasse 3. Vi vurderer at forurensningspotensialet fra taredyrkingsanlegget er betydelig lavere, og vi mener derfor ut fra en samlet vurdering av risikopotensialet og opplysningene som foreligger om utslippene, utslippsstedet og miljøtilstanden i resipienten at anlegget skal plasseres i risikoklasse 4, jf. § 39-3 i forurensningsforskriften.

Generelle forutsetninger for tillatelsen og informasjon om regelverket

Internkontroll

Det er en forutsetning at det utarbeides en internkontroll som tar hensyn til virksomhetens plikter for å hindre forurensning av ytre miljø, og som sikrer at virksomheten oppfyller de kravene som framgår av lover, forskrifter og utslippstillatelsen.

Forskrift om systematisk helse-, miljø og sikkerhetsarbeid (internkontrollforskriften) er et felles regelverk for tilsynsetatene (HMS-etatene). Regelverket og hvordan en generelt må arbeide for å etterkomme kravene, er nærmere omtalt på www.regelhjelp.no. Kravene om tiltak for å ivareta «ytre miljø» (tiltak for vern mot forurensning og bedre håndtering av avfall) gjelder alle virksomheter som har minst en ansatt. Plikten til internkontroll som gjelder det ytre miljø er derfor presisert i vilkårene. Forskriften omtaler hva slags oppfølging av krav som må dokumenteres skriftlig, og hvordan bedriften bør organisere arbeidet.

Den skriftlige dokumentasjonen må tilpasses type og omfang av ulike aktiviteter. Arbeidet må være begrunnet i gjennomført, skriftlig og oppdatert risikovurdering med oppfølgende handlingsplan, for å tilfredsstillere minimumskravene i forskriften. Virksomheten må også sikre skriftlige rutiner for forebyggende vedlikehold av alt utslippsrelevant utstyr og aktiviteter som kan føre til utilsiktede utslipp. Driftsinstrukser og driftsjournaler må føres for alle aktiviteter som vil ha betydning for ytre miljø. Det må f.eks. også etableres, vedlikeholdes og konkretiseres egne mål for internkontrollarbeidet. De ansatte må medvirke og det må lages og vedlikeholdes plan for kompetanseutvikling når det gjelder ytre miljø.

Det er fremdeles en vanlig misforståelse å bare omtale krav etter internkontrollforskriften som gjelder «indre miljø» (dvs. arbeidsmiljøet) som HMS-krav (helse – miljø – sikkerhet), mens tilsvarende HMS-krav etter internkontrollforskriften som gjelder ytre miljø (dvs. forurensning og avfallshåndtering) blir omtalt på annen måte. Vi vil derfor generelt presisere at HMS-krav etter internkontrollforskriften gjelder fullt ut for det ytre miljø.

Andre viktige miljølovkrav

I tillegg til de kravene som følger av utslippstillatelsen, plikter virksomheten å følge kravene i forurensningsloven, produktkontrollloven og forskriftene som er hjemlet i disse lovene. Noen av disse lovkravene er nærmere omtalt eller presisert i tillatelsen. Viktige regelverk generelt kan finnes på www.lovdatabasen.no og/eller via www.regelhjelp.no.

Endring eller tilbakekalling av utslippstillatelsen

Fylkesmannen kan gjøre endringer i denne utslippstillatelsen med hjemmel i § 18 i forurensningsloven. Endringer skal være fundert på skriftlig saksbehandling og en forsvarlig redegjørelse og vurdering av saken. En eventuell endringssøknad må derfor foreligge i god tid før endring kan gjennomføres.

Tilsyn

Virksomheten plikter å la representanter for forurensningsmyndighetene eller den som disse gir fullmakt, inspisere anlegget til enhver tid jfr. kap. 7 forurensningsloven.

Tvangsmulkt, straff

Brudd på utslippstillatelsen er straffbart etter forurensningsloven §§ 78 og 79. Også brudd på krav som følger direkte av forurensningsloven og produktkontrollloven, samt forskrifter fastsatt i medhold av disse lovene, er straffbart.

Brudd på forurensningsregelverket er som hovedregel underlagt offentlig påtale. Forurensningsmyndighetene vil likevel til vanlig kreve straff for alvorlige eller gjentatte brudd på regelverket. For andre brudd på regelverket – og som virksomheten ikke straks/innen rimelig tid retter opp, kan Fylkesmannen gi pålegg om igangsetting av tiltak, jf. forurensningsloven § 7, siste ledd. Dersom pålegget ikke blir fulgt opp vil til vanlig Fylkesmannen gjøre vedtak om tvangsmulkt til staten jf. § 73. Haster det å gjennomføre nødvendige tiltak kan Fylkesmannen også sørge for igangsetting av tiltak for den ansvarliges regning, jf. forurensningsloven § 74.

Erstatningsansvar

En utslippstillatelse etter forurensningsloven avgrenser ikke på noen måte andre, privatrettslige nærings- eller grunneierrettigheter som noen måtte ha i omsøkt område. Eventuell etablering og oppstart av omsøkt produksjon bør derfor bare skje dersom søker ellers har sikret at det ikke er konflikt med andre private rettigheter.

At forurensningen er tillatt, fritar ikke virksomheten fra eventuelle erstatningsansvar for skade, ulemper eller tap som følge av forurensningen, jf. forurensningsloven § 10 og kap 8 (spesielt § 56), samt grannelova §§ 6, 7 og 8.

Klagerett

Fylkesmannens vedtak, herunder fastsetting av risikoklasse, gebyr eller endrede vilkår i tillatelsen, kan påklages til Miljødirektoratet, jf. § 28 i forvaltningslova. Klagefristen er på tre uker, og inntreer først etter at avgjørelsen fra Nærings- og handelsdepartementet i etter akvakulturloven er klar.

En eventuell klage skal oppgi nærmere hva det klages på og den eller de endringene som en ønsker. Klagen bør grunngis, og andre opplysninger som har noe å si for saken bør nevnes. Klagen skal sendes til Fylkesmannen, med kopi til Nærings- og handelsdepartementet.

En eventuell klage fører ikke automatisk til at gjennomføringen av vedtakene blir utsatt. Fylkesmannen eller Miljødirektoratet kan etter oppfordring eller av eget initiativ avgjøre at vedtak ikke skal gjennomføres før klagefristen er ute eller klagen er avgjort. Avgjørelsen av spørsmålet om gjennomføring kan ikke påklages.

Med visse begrensninger har partene rett til å se sakens dokumenter. Nærmere opplysninger om dette fås ved henvendelse til Fylkesmannen. Øvrige opplysninger om saksbehandlingsregler og andre regler av betydning for saken vil Fylkesmannen også kunne gi på forespørsel.

Offentliggjørelse av tillatelsen

Vedtaket skal gjøres offentlig kjent, jf. § 36-11 i forurensningsforskriften; kapittel 36 om *behandling av tillatelser etter forurensningsloven*.

Vedtaket kunngjøres på Fylkesmannens internettsider, www.fylkesmannen.no/av.

Frister

Tabellen nedenfor gir oversikt over frister for gjennomføring av tiltak som tillatelsen krever:

Tiltak	Frist	Henvvisning til vilkår
Oversende en plan som kan dokumentere om Fylkesmannens krav til miljøtilstanden i tillatelsen oppnås	4 uker før undersøkelsene skal gjennomføres	11.2
Gjennomføring av undersøkelser i planen for første gang	Før tillatelsen tas i bruk	11.2

Med hilsen

Ørnulf Haraldstad
miljøverndirektør (e.f.)

Veronica Skjævestad
seniorrådgiver

Brevet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.
Saksbehandler: Bjørn Stokke, tf: 37 01 75 42

Kopi til:

Nærings- og fiskeridepartementet	Postboks 8090 Dep	0032	OSLO
Flekkefjord kommune	Kirkegaten 50	4400	FLEKKEFJORD
Mattilsynet, Region Sør og Vest	Felles postmottak, Postboks 383	2381	BRUMUNDDAL
Kystverket Sørøst	Postboks 1502	6025	ÅLESUND
Rogaland fylkeskommune	Postboks 130	4001	STAVANGER
Vest-Agder fylkeskommune	Postboks 517 Lund	4605	KRISTIANSAND S
Miljødirektoratet	Postboks 5672 Sluppen	7485	TRONDHEIM
Fiskeridirektoratet	Postboks 185 Sentrum	5804	BERGEN

Vedlegg

- 1 Tillatelse etter forurensningsloven til taredyrkingsanlegg - Seaweed Production AS i Flekkefjord kommune